

Yttrande över betänkandet En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (SOU 2023:17)

I betänkandet lämnar Kommittén om kriminalisering av förnekande av Förintelsen och vissa andra brott förslag till förändringar av brottsbalkens bestämmelse om hets mot folkgrupp, liksom till att kriminaliseringens lydelse ändras på motsvarande sätt inom tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde.

Närmare föreslås att bestämmelsen om hets mot folkgrupp ska ändras på så sätt att den uttryckligen omfattar gärningen att uppmana till våld. Ett särskilt straffansvar föreslås också införas som omfattar förnekande, urskuldande och uppenbart förringande av folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser eller aggressionsbrott enligt ett avgörande som har fått laga kraft och som meddelats av en svensk domstol eller av en erkänd internationell domstol för brott mot internationell rätt, under förutsättning att gärningen är av ägnad att uppmana till våld mot, hota eller uttrycka missaktning för en sådan grupp eller enskild som avses i bestämmelsen. Slutligen föreslås att straffansvar för hets mot folkgrupp ska gälla också då uttalandet eller meddelandet som sprids avser en enskild individ som tillhör en sådan grupp som skyddas av bestämmelsen.

Av betänkandet framgår att samtliga de föreslagna ändringarna har sin bakgrund i det s.k. rasismrambeslutet (rådets rambeslut 2008/913/RIF) av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen) och på ett övergripande plan syftar till att bekämpa rasism och främlingsfientlighet. Ändringarna anges mer specifikt syfta till att förstärka skyddet mot hetspropaganda så som detta definieras i bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Det understryks samtidigt att de ändringar som föreslås enligt kommitténs bedömning i stora delar endast är förtydliganden av bestämmelsen om hets mot folkgrupp. I den del bestämmelsen föreslås utvidgas (såvitt avser gärningar som avser enskilda i de skyddade grupperna) är det inte heller fråga om någon egentlig utvidgning av det kriminaliserade området, utom att reglera gärningar inom ramen för hets mot folkgrupp som redan idag är reglerade inom ramen för andra straffbud. Det betyder också att förslagen enligt kommitténs bedömning inte innebär att yttrandefriheten inskränks i vidare mån än vad som är fallet idag.

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) delar kommitténs bedömning att finns anledning att tydliggöra den svenska lagstiftningen i förhållande till de krav som ställs i rasismrambeslutet.

Utöver att det är önskvärt att undanröja det utrymme för tveksamhet som för närvarande kan finnas kring om den svenska lagstiftningen uppfyller rambeslutets krav, finns det

också andra omständigheter som talar för att ett sådant förtydligande bör göras. Hat- och hetsbrott, med avseende på bland annat religiös tillhörighet, utgör ett angrepp på samhällets grundläggande värderingar om alla människors lika värde och det är angeläget att det finns förutsättningar för de rättsvårdande myndigheterna att kraftfullt ingripa mot denna typ av brott. En tydligare lagstiftning inom detta område kan förväntas bidra till en effektivare lagföring, och skulle också innebära ett tydligare avståndstagande från samhällets sida mot sådan brottslighet.

Det finns i detta sammanhang särskilt anledning att understryka att handlingar som utgör förnekande, urskuldande eller uppenbart förringande av folkmord och andra allvarliga internationella brott utgör en allvarlig och mycket stötande kränkning av överlevande och andra berörda av sådana händelser. I likhet med kommittén anser SST att behovet av rättvisa, upprättelse och hänsyn till offren och deras anhöriga gör att ett demokratiskt samhälle bör bekämpa förnekelse av folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser samt aggressionsbrott genom att säkerställa att sådant handlande under vissa förutsättningar kan medföra straffansvar. Oaktat att den aktuella typen av gärningar redan idag kan utgöra hets mot folkgrupp framstår det faktum att detta inte tydligt framgår direkt av bestämmelsens utformning som en brist.

De skäl som anförs i betänkandet för att begränsa det särskilda straffansvaret för förnekelsegärningar till sådana internationella brott som fastställts i en svensk eller internationell domstol framstår enligt SST mening som väl grundade. Myndigheten noterar samtidigt att det i författningskommentaren bl.a. uttalas att det föreslagna nya andra stycket i bestämmelsen om hets mot folkgrupp inte ska tolkas som att det avskär från första styckets kriminalisering. SST uppfattar att innebörden av den föreslagna bestämmelsen är att förnekelsegärningar av folkmord eller andra internationella brott som *inte* fastställts av svensk eller internationell domstol, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet således skulle kunna utgöra hets mot folkgrupp enligt första stycket. Det bör under ärendets fortsatta handläggning övervägas om det är möjligt att klargöra detta ytterligare.

SST tillstyrker av dessa skäl de förslag till förändrad lagstiftning som lämnas i betänkandet.

Beslut i detta ärende har fattats av direktör Isak Reichel efter föredragning av chefsjuristen Mattias Falk.

